

ב"ה, גליון 12 · ערב שבת קודש פרשת קרח · כ"ט סיון ה'תשפ"ד

מתורתו של כ"ק רבי לוי יצחק זצ"ל

מעבוד ומגושע"ו הרב
מנחם מענדל ברים
מסייע בעריכה:
הרב אל"ו וולף

הבדל נוסף הוא, שנדב ואביהוא נענשו בשריפת הנשמה, אך הגוף ואפילו הבגדים שעליהם נשארו בשלימותם⁷, כמו"כ הם נכנסו לגן עדן עליון, שנקרא 'ערבות' ('ערבות' במטריה 'שני בני אהרן') (678).

ואילו קורח, דתן ואבירים, נבלעו באדמה הם ובתייהם וכל אשר להם, ואין להם חלק לעולם הבא, כמאמר המשנה 'עדת קרח אינה עתידה לעלות שנאמר **"ותבס עליהם הארץ"**, בעולם הזה **"ויאבדו מתוך הקהל"**, לעולם הבא⁹.

המדרש דורש על שני המקרים הללו, את הפסוק **"מקרה אחד לצדיק ולרשע"**¹⁰ - אלו נכנסו להקריב במחלוקת ויצאו שרופין, ואלו נכנסו להקריב שלא במחלוקת ויצאו שרופין¹¹.

במאמר שלפנינו יבאר רבי לוי יצחק:

בעקבות מה נוצר השינוי, הרי שניהם רצו להקטיר קטורת, מדוע קרח נפל למחלוקת ולכפירה בה', בתורה ובמשה רבינו, ואילו נדב ואביהוא נשארו בצדקותם?

א התבוננות פנימית והתבוננות חיצונית.

¹²ישנם שני סוגים של התבוננות, התבוננות באופן חיצוני והתבוננות באופן פנימי.

כאשר אדם מתבונן באריכות ובעיון גדול, מגדולת ה', ברוממותו ואמיתיותו מציאותו, ובוה שהעולם ומלואו אינם תופסים שום חשיבות כלפי הקב"ה, הרי הוא מתפעל מזה מאד במוחו.

בפרשת השבוע מספרת התורה על קורח, דתן ואבירים, ומאתים וחמישים ראשי סנהדראות, שבקשו להיות כהנים גדולים, הם הקטירו קטורת, ונענשו על כך במיתה משונה.

קרח, דתן ואבירים נבלעו באדמה כמו"ש **"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם..."**. ואילו מאתים וחמישים ראשי הסנהדראות נשרפו כמו"ש **"ואש יצאה מלפני ה' ותאכל את מאתים ותמשים איש מקריבי הקטרת"**.

מעיר רבי לוי יצחק שמעשה זה הרי דומה ממש למעשה של נדב ואביהוא, שביום חנוכת המשכן, נכנסו להקטיר קטורת לפני ולפנים, אף על פי שלא נצטוו להקטיר, ולא שאלו על כך את משה ואהרן, עד כדי כך שאיתא במרא שאמרו זה לזה על משה ואהרן **"מתי ימותו שני זקנים הללו"**¹³.

העונש על כך היה מיתה בשריפה, כמו"ש **"ויקריבו לפני ה' קטרת ירה אשר לא צוה אתם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם"**¹⁴.

לכאורה שני הסיפורים זהים זה לזה - אנשים שחשקו בכהונה גדולה ללא ציווי מהקב"ה, ונענשו בשריפה, אך כשמתבוננים בהמשך הפסוקים רואים שיש הבדל עצום ביניהם, מן הקצה אל הקצה.

את נדב ואביהוא משה רבינו מספיד בשבחים מופלגים כמו"ש **"הוא אשר דבר ה' לאמר בקריבי אקריש"**¹⁵, ופירש רש"י: **"נכשיו אני רואה שהם גדולים ממני וממך"**, היינו שנדב ואביהוא היו במדרגה רוחנית יותר ממשה ואהרן. ואילו קורח ועדתו מכונים 'חוטאים' כמו"ש **"את מחתות החטאים האלה בנפשתם"**¹⁶.

7 סנהדרין נב, א.
8 במדבר טז, ז.
9 סנהדרין פ"ג, מ"ג.
10 קהלת ט, ב.
11 ויקרא רבה פ"כ, א.
12 בהבא לקמן ראה מאמרי אדמהאמ"צ דברים ח"ב, ד"ה ביאור לתורה ראה אנכי, להבין שרשי הדברים, עמוד שעז.

1 במדבר טז, ז.
2 שם, לה.
3 סנהדרין נב, א. זבחים קטו, ב.
4 ויקרא י, א.
5 שם, ג.
6 במדבר יז, ג.

ההבדל בין קרח ועדתו לבין נדב ואביהוא.

מבאר רבי לוי יצחק, שהן נדב ואביהוא והן קורח ועדתו תשוקתם להיכנס לפני ולפנים ולהקטיר קטורת, נבעה מהתלהבות דקדושה, מתשוקתם להתקרב להקב"ה.

ההבדל ביניהם היה שנדב ואביהוא התבוננו באופן פנימי הם היו מחוברים לנקודת האלוקות שבדבר, התלהבותם הייתה בלתי לה' לבדו ללא שום פנייה, לכן לא התפתח מזה מחלוקת ודרישת כבוד עצמי, אלא שהם טעו בחשבונם ועל זה הם נענשו.

משא"כ קרח ועדתו הגם שתחילת כוונם הייתה טובה שהרי 'קורח מטועני הארון היה' אך התבוננותם הייתה חיצונית, בהתלהבותם הייתה מעורבת הרגשה עצמית.

לכן בהמשך הזמן נשתלשל מזה יניקת החיצוניים, וכשבאו להקטיר קטורת זה כבר היה במחלוקת והתכוונו לכבוד עצמם וכו'.

וכמאמר המדרש אלו נכנסו להקריב שלא במחלוקת, ואלו נכנסו להקריב במחלוקת. ■

סיכום המאמר:

בפרשת השבוע מספרת התורה על מאתים וחמישים ראשי הסנהדראות, שבקשו להיות כהנים גדולים, הם הקטירו קטורת, ונענשו על כך בשריפה.

רבי לוי יצחק מעיר שלכאורה מעשה זה דומה ממש למעשה של נדב ואביהוא, שביום חנוכת המשכן, נכנסו להקטיר קטורת, אף על פי שלא נצטוו להקטיר, ונענשו על כך בשריפה.

לכאורה שני הסיפורים זהים זה לזה - אנשים שחשקו בכהונה גדולה ללא ציווי מהקב"ה, ונענשו בשריפה, אך כשמתבוננים בהמשך הפסוקים רואים שיש הבדל עצום ביניהם, מן הקצה אל הקצה.

נדב ואביהוא היו צדיקים גמורים, וזכו לגן עדן. ואילו קרח ועדתו היו רשעים ואין להם חלק לעולם הבא.

ההשכלה תופסת אותו לגמרי ומרוממת אותו, נוצר בו רגש עצום, ותשוקה חזקה מאד, להתקרב להקב"ה ולהתכלל בו.

עד כדי כך שאם לאחר מכן הוא יראה אדם עובר עבירה רח"ל הוא לא יוכל לסבול זאת, הוא יגער בו ויפריש אותו וימחה בו וכו'.

אך מכיוון שבהתבוננות זו לא התבטלה מציאותו לגמרי, ואדרבא יש לו התפעלות והתלהבות, הגם שהתלהבות היא מאלוקות, אבל בכל זאת מכיוון שיש כאן מציאות נוספת שמתפעלות מאלוקות, לכן יכול להיות יניקת החיצוניים ח"ו.

כלומר שבהמשך הזמן יכול להיות שהוא ישכח את מסקנות התבוננותו, ואת ההתלהבות דקדושה שלו, ובכל זאת הוא כבר התרגל להיות קפדן, הוא התרגל לראות ולהתמקד בחלק הרע שבבני אדם ולגער בהם וכו'.

הסיבה להידרדרות זו היא, מפני שבתחילת ההתבוננות כבר היה שם מעט ישות, ההתבוננות הייתה חיצונית בלבד, ההתלהבות הראשונית שלו הייתה מיופי ועומק ההשכלה האלוקית ולא מהקב"ה.

משא"כ כאשר במשך כל ההתבוננות הוא מחובר לנקודת ולפנימיות הדברים דהיינו להקב"ה, אזי אין הוא מתפעל כל כך ממההשכלה ועומקה אלא מרגיש את הקב"ה, כל מה שהוא יותר משיג בגדולת ה' הוא אינו מרגיש כ"כ את התפעלותו אלא אדרבא הוא בביטול גדול יותר להקב"ה.

כאשר ההתבוננות היא פנימית אזי גם כאשר נוצרת התלהבות דקדושה ורצון להתכלל בהקב"ה, הרי בכל זאת אין סיכוי שתהיה מזה יניקת החיצוניים, הוא לא יהפוך להיות אדם רע. הסיבה לכך היא מכיוון שבהתלהבותו ותחושותיו וכו' הכל בביטול להקב"ה, אין מעורב בזה שום הרגשת מציאות עצמאית אפילו לא בדקות דדקות.

טעמו וראו כי טוב

לשון הרב בתורתו של רבי לוי יצחק

הנה בני אהרן נדב ואביהוא, הטאם היה שהקריבו קטרת, שלא שאלו אביהם, ואדרבה אמרו מתי ימותו הזקנים הללו דהיינו משה ואהרן, ונענשו בשריפה, כמו"ש "וצא אש מלפני ה' ותאבל אותם". והוא גם כן על דרך החטא דקרה ועדתו הר"ג איש, שהלקו על משה ואהרן, והקטירו קטרת ונשרפו. והוא כי קרה ועדתו הם בחינת גבורות. וכן נדב ואביהוא הם בחינת גבורות. נדב ואביהוא" גימטריה פ"ז, פז הוא זהב מוכחר דהיינו גבורות. גם יש לומר "נדב אביהוא" הוא מספר "הינדב" שהוא עולשין האמור בפסחים שם.

והם גם כן בחינת הגבורות דנצח והוד המתפשטים בנצח והוד דו"א, על דרך כמו ערכות שהם מה' ראשונה דבינה ומתפשטין בנצח והוד דו"א שערכות הוא בנצח והוד. זהו מה שכתוב במיתתם "שני בני אהרן" הוא מספר "ערכות" במכוון.

והנה אם כי הטאם דנדב ואביהוא ועונשם שנשרפו הוא כמו החטא דקרה ועדתו ועונש, הוא רק על דרך מה שכתוב "מקרה אחד לצדיק ולרשע", שעדת קרה חטאו בקטרת ונענשו שנשרפו, ושני בני אהרן חטאו בקטרת ונענשו שנשרפו, וכמו"ש במדרש רבה ריש פרשת אחרי על פסוק זה עיין שם.

אבל הרי בעצם רחוקים זה מזה מן הקצה אל הקצה. שקרה ועדתו היו רשעים שנאמר עליהם שנכנסו במחלוקת, והם חטאו כנפשותם כמו"ש "את מחתות החטאים האלה כנפשתם", (חסר ו' כי נסתלק מהם הו' אות היים את אמת),

ובני אהרן היו צדיקים גדולים שאמר עליהם משה שהם גדולים ממנו ומאהרן כמו"ש ברש"י פרשת שמייני בפסוק "הוא אשר דבר וגו'" ע"ש. כי נכנסו להקריב בשלום כמו"ש במדרש רבה שם ועליהם כתיב "לצדיק".

ועונשם לא היה כנפשותם ה"ו, ולא נשרף גופם ה"ו, כי הנוף קיים, ואפילו כתונתיהם נשארו קיימות, ולא ירדו לגיהנם ה"ו, אדרבה נתעלו לגן עדן היותר עליון הנקרא ערכות, שקאי על בינה עלאה כמספרם "שני בני אהרן".

והענין הוא כי יש ב' מיני גבורות. יש גבורות היצוניות והוא הגבורות דתבונה גבורה ז"א ומלכות. שמהם סוף כל סוף יכול להיות יניקה ללעומת זה, שגם מתבונה יכול להיות אחיזה להיצונים, והוא הג' פעמים אלקים הג'ל' שהם בתבונה ז"א ומלכות.

הנה מאלו הגבורות נסתעפו קרה ועדתו שנעשו גבורות קשות, ועיקר הגבורה הקשה הוא גבורה דו"א פחד יצחק שהיא מדת הדין הקשה. הנה מזה נסתעף קרה שהיה לוי בחינת מדת הגבורה.

אך יש גבורות פנימיות דפנימיות בינה, והוא דכנה עלאה שמשם לא נסתעף לסטרא דלעומת זה ה"ו. כי מכינה עלאה אין שום יניקה ללעומת זה.

הנה מה שנדב ואביהו הם בחינת גבורות דאימא הוא דאימא עלאה, שהיא גבורה מאבא כי היא חכמה דב'ן ואבא הוא בינה דמ"ה. זהו מה שנדב ואביהו היו גדולים יותר ממשה ואהרן, כי משה ואהרן הם מבחינת אבא, מבחינת שם מ"ה, כמו"ש בהם ונחנו מ"ה, ונדב ואביהוא הם מאימא עלאה שהיא גדולה מאבא.

מה גרם לשינוי הקיצוני?

מבאר רבי לוי יצחק שישנם שני סוגי התבוננות, יש התבוננות בחיצוניות הדבר, ביסוף, איכותו, תכונותיו, אמיתותו וכדו' התבוננות שגורמת התפעלות גדולה ותשוקה להתקרבות וחיבור, התבוננות זו לא מבטלת את מציאות המתבונן, היא רק גורמת לו לרצות להתקרב.

מנגד יש התבוננות נעלית יותר, התבוננות הפנימיות ועצם הדבר, חיבור לדבר בעצמו לא לצורת ההתגלות שלו, בהתבוננות זו האדם מאליו נמשך ונדבק בדבר בו הוא מתבונן, הוא לא חש רצון ותשוקה להדבק, הוא פשוט שם.

ההבדל בין שתי סוגי התבוננות הוא, לאחר שהאדם שוכח את מסקנות ההתבוננות. אם ההתבוננות הייתה חיצונית אזי הרגש נשאר, למשל אם היה לו רגש של כעס על עוברי עבירה, הוא יישאר כעסן. אך אם ההתבוננות הייתה פנימית לא יוכל להתפתח מזה שום רגש של ישות שהרי מלכתחילה לא הייתה שם שום ישות.

מבאר רבי לוי יצחק שקרה ועדתו התחילו עם רצון טוב, הם רצו להתקרב להקב"ה אבל זה היה בהרגשת עצמם.

ואילו נדב ואביהוא היו מחוברים לאלוקות בפנימיות לבבם ועל כן גם כאשר טעו ונענשו לא היה בזה שום רגש של ישות.

לקראת יום ההילולא ג' תמוז, מוגשים סיפורים קצרים מימי נערותו של הרבי:

מרבית שנות נעוריו עברו בבית כ"ק אביו הגאון, ובבית מלא תורה זה רכש לו את ידיעותיו המפליאות בכל חדרי התורה.

באחד מימי השבת קודש, כאשר רבי לוי יצחק דיבר לפני הקהל בתורת הנסתר, העז אחד מהנוכחים לשאול אותו - בפני מי אומר הוא כל זאת, הרי אין כאן איש אשר יבין את דבריו?! ענה לו רבי לוי יצחק: "שם, בפניה, ישנו בחור אחד אשר הוא מבין את כל מה שהגני אמיר" (כוונתו הייתה, כמובן, לרבי¹).

לא פעם, כאשר רבי לוי יצחק התייעץ עם רעייתו הרבנית בעניין מסוים - הייתה מעירה: "מען דארף הערן וואס זאגט מענדל. ער האט א גלייכע קאפ" (יש לשמוע מה דעתו של מענדל, הוא מחונן בסברה ישרה)².

גם התבטאה פעם: "בעלי הרב לא אהבו כאהבת האב את הבן בלבד, אלא העריכו והתחשב בדעתו בעניינים שונים עוד מילדותו"³!

הרבנית סיפרה אודות בנה: כאשר פרצה פעם מגפת טיפוס בעיר אשר הפילה חללים רבים מישראל, החליט שלא עת לחשות ויש לפעול במהירות כדי להציל נפשות מישראל ואמנם, התמסר בכל מרצו להביא מזור ותרופה לחולי בית ישראל. פעילות זו כרוכה הייתה בסכנה מרובה, באשר המחלה המידבקת עלולה הייתה לגרוף גם אותו. אך הצעיר הנמרץ לא התחשב בה והמשיך לפעול נגדה עד... עד אשר המחלה האיזמה הדביקה גם אותו!

באותם הימים קדח גופו של הצעיר מחום גבוה מאוד, ומתוך קדחת המחלה לא פסק פיו מלמלמל על אצילות, בריאה, ועל תפקידו של האדם עלי אדמות, בעולם הזה הגשמי...⁴.

פעם נסעה הרבנית בימי הקיץ לנאות דשא באיי קרים, ל"באלאקלאווה", אחת העיירות השוכנות על שפת הים השחור. היה זה בשנת תרע"א.

באחד הימים הגיעה לאוזני הנופשים ידיעה קשה, שאחד הילדים ששט בסירה קטנה עומד לטבוע. הייתה שם מין מערה שנכנסה אל הים וזרם צר ומסוכן של מים זרם שם, גם שחינים מנוסים נזהרו מלשהות שם, והילד שט במקום מסוכן זה.

כאשר התקרבה לשם הרבנית, יחד עם עוד אנשים, לעמוד על המתרחש - נדהמה לראות כי בנה בן התשע הציל את הילד מטביעה!

כשהרבי הבחין בסכנה בה נמצא הילד הוא שחה לעבר הסירה, תפס את המשוט מידיו של הילד שהיה באפיסת כוחות וכמעט מחוסר הכרה, וניוט אותה ביד אמן אל חוף המבטחים⁵.

"היה לנו עץ גבוה בחצר ביתנו" סיפרה פעם הרבנית להרה"ח ר' אלכסנדר בן-נון, "הילדים היו מטפסים עליו, עולים ונופלים למטה. מענדל שלי ("מין מענדל") היה מטפס ועולה עד הסוף, למעלה, ולא נפל. הוא היה אז כבן 5-6. כאשר שאלתי אותו: איך זה, מענדל, שכולם נופלים ואתה איך נופל? - השיב: הם מטפסים, מסתכלים למטה, נבהלים ונופלים; אני מסתכל למעלה, ומי שמסתכל למעלה אינו מפחד, ולכן אינני נופל...".

הצצה למהלך מחשבותיו בשנים ההן נוכל לקרוא במכתבו בו כותב אודות תקופת ילדותו ולימודו ב"חדר"⁶:

מיום הלכי לחדר, ועוד קודם לזה, התחיל להתרסק בדמיוני ציור גאולה העתידה - גאולת עם ישראל מגלותו האחרון; גאולה כזו ובאופן כזה, שעל ידיה יהיו מובנים יסורי הגלות, הגזירות והשמדות. וכחלק מעתיד מזדיר זה, וכחלק מגאולה זו, יהיה "נשיא זה מלך, לא נשיא שבת - אלא שאין על גביו אלא ה' אלקיו" (הוריות יא סוף ע"א). והכל יהיה באופן אשר בלבב שלם ובהבנה מלאה יאמר ביום ההוא "אודך ה' כי אנפת בי" וכו'.

שנות נעוריו היו בתקופה קשה למדי. בשנתו השתים-עשרה פרצה מלחמת העולם הראשונה ותעשש ותרע"ד הארץ (שנת תרע"ד), ושנתיים לאחר מכן טולטלה מדינת רוסיה הגדולה על-ידי המהפכה הבולשביקית. אך כל המאורעות לא השפיעו במאומה על נפש הנער אשר לא החסיר במאום מתורתו ושיעוריו הקבועים עם אביו.

חסיד אחד היה בעירם, מתלמידי המשפיע הרשב"ץ (רבי שמואל בצלאל), אשר הרבי הרשב"ב הועידו למחנכו של בנו הרבי הרי"צ - ר' מאיר בערשטלמאכער, והיה ידוע כמקובל גדול (אצל החסידים הוא ידוע בכינויו הרמב"ם, ראשי תיבות: רבי מאיר בערשטלמאכער). הוא היה מבקר מפעם לפעם בביתו של רבי לוי יצחק, והיו מסתודדים יחד שעות ארוכות בסתרי תורה.

פעם, תוך כדי שיחתם של השניים, נכנסה האם עם בנה הגדול והשאירה אותו במחיצת אביו. בשיחתם הרגיש האורח כי הילד מטה אוזנו לשיחת השניים, והתרשם ממנו כי הוא מבין את שפתם. האורח הנדהם שאל את אביו אם אמנם מבין הילד את תוכן שיחתם. ענהו רבי לוי יצחק בפשטות: "מען קען גאר נישט וויסן" [=אין לדעת מאומה]!⁷ ■

1 בשם הרה"ח ר' שניאור זלמן וילנקיין.
2 הרה"ח ר' שלום וילנקיין.
3 הרה"ח ר' ניסן גורדון.
4 הרה"ח ר' ניסן גורדון.
5 הרה"ח ר' ניסן גורדון, די אידישע היים גיליון כסלו תשכ"ד.

זכרונות הרבנית חוברת ח.
6 אגרות קודש חלק יב עמ' תיד.
7 הרה"ח ר' שמואל גראסמאן.